

RIKSDAGENS SVAR 246/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland (RP 18/2002 rd).

Beredning i utskott

Grundlagsutskottet har i överlämnat sitt betänkande (GrUB 7/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har godkännt följande uttalanden:

1. Riksdagen förtutsätter att regeringen i samråd med landskapet Åland skyndsamt utreder om bestämmelserna i självstyrelselagen om grunderna för presidentens utövande av sin vetorätt behövs ändras till den del det gäller relationen mellan land-

skapslagarna och kraven i internationella konventioner och EG-rättsakter och att regeringen kommer med en proposition med förslag till lag om ändring av självstyrelselagen på denna punkt.

2. Riksdagen förtutsätter att regeringen utreder behov och möjligheter att föra över den i 19 § självstyrelselagen förskrivna specialuppgiften från högsta domstolen till något annat oberoende rättskipningsorgan.

Riksdagen har på det sätt som förskrivs i 73 § grundlagen godkännt följande lagförslag att vila till det första riksmötet som hålls efter följande riksdagsval:

Lag

om ändring av självstyrelselagen för Åland

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 73 § grundlagen förskriver, och lands lagtings beslut, tillkommet på det sätt som 69 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland av den 16 augusti 1991 (1144/1991) förskriver,

upphävs i självstyrelselagen för Åland 76 §, ändras 3 § 2 mom., 5 §, 7 § 1 mom., rubriken för 3 kap., 16 §, 18 § 1 punkten, 20 § 22 §, 23 § 3 och 4 punkten, 25 §, 27 § 4, 18, 28 och 40 punkten, 30 § 7, 8, 10 och 12 § 22 punkten, 31 §, 32 § 1 mom., 33 §, 42 § 1 mom., 51 § 2 mom., 56 § 1 mom., 9 och 9 a kap., 60 § 2 mom., 61 § 3 mom. och 72 § 1 mom.,

av dessa 9 kap. jämförte ändringar och 9 a kap. sådant det lyder i lag 1556/1994, samt fogas till lagen en ny 60 b § som följande:

3 §

Landskapets organ

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

Landskapets allmänna styrelse och förvaltning ankommer på landskapsregering och de myndigheter som lyder under den.

5 §

Ålandsdelegationen

landsdelegationen ett för landskapet och riket gemensamt organ. Bestämmelser om delegationens sammansättning och uppgifter samt om kostnaderna för den finns i 19, 32, 55 och 57 och 59 b §.

7 §

Förvärv av hembygdsvärd på ansökan

Hembygdsvärd beviljas av landskapsregeringen.

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

3 kap.

Lagtinget och landskapsregeringen

16 §

Landskapsregeringen

Landskapsregeringen utses på det sätt som förreskrivs i landskapslag.

18 §

Landskapets lagstiftningsbehörighet

Landskapet har lagstiftningsbehörighet i fråga om

- 1) lagtingets organisation och uppgifter samt val av lagtingets ledamöter; landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar,

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

20 §

Ikraftträdande och publicering av landskapslagar

När republikens president har förordnat att en landskapslag skall träffa eller har beslutat att inte inlägga veto, skall landskapsregeringen underrättas om detta. Genom presidentens veto endast en viss del av en landskapslag, skall landskapsregeringen på det sätt som anges i landskapslag avgöra om landskapslagen skall träda i kraft till överiga delar eller om den skall träffa i sin helhet.

Landskapslagarna publiceras av landskapsregeringen i landsförfattningssamling. En landskapslag träder i kraft den dag lagtinget har bestämt. Har tidpunkten inte angetts i landskapslagen, skall landskapsregeringen bestämma den. Har en landskapslag inte publicerats senast vid den tidpunkt som har bestämts för ikraftträdandet, träder den i kraft samma dag den publiceras.

Förutsätter ett anslag i landskapets budget att en landskapslag stiftas och finns det särskilda skäl för att landskapslagen skall träda i kraft snabbt, kan lagtinget bemyndiga landskapsregeringen att bestämma att lagen helt eller delvis skall träda i kraft redan innan republikens president har fattat beslut om utövande av sin veto. Om presidenten därefter förordnar att landskapslagen helt eller delvis skall träffa, skall landskapsregeringen genast, i den ordning som gäller för publicering av landskapslagar, meddela att lagen eller en del av den upphävs att gälla förordnat från den dag då meddelandet publiceras.

21 §

Landskapsförordningar

Landskapsregeringen kan med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag skall dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i överigt hör till området för lag.

Vad som i 19 § 3 mom. sägs om landskapslagar gäller på motsvarande sätt landskapsförrordningar.

22 §

Lagtingets och landskapsregeringens initiativ

Lagtinget kan väcka initiativ i frågor som hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Initiativet föreläggs riksdagen genom regeringens försorg.

Landskapsregeringen kan i frågor som avses i 1 mom. göra framställning om att förrordningar och administrativa föreskrifter för landskapet skall utföras.

23 §

Landskapets förvaltningsbehörighet

Förvaltningen i angelägenheter som har hänförelse till landskapets lagstiftningsbehörighet ankommer på självstyrelsemyndigheterna med iakttagande av

3) att landskapsregeringen skall begära utlåntande av behöriga riksmyndigheter innan en åtgärd som gäller en fast fornlämnning vidtas,

4) att landskapsregeringen skall begära utlåntande av riksarkivet innan beslut fattas om utgällning av handlingar ur landskapsmyndigheternas eller de kommunala och kyrkliga myndigheternas arkiv i landskapet.

25 §

Förvaltningsrättskipningen

Besvär över beslut som har fattats av myndigheter under landskapsregeringen anförs hos landsförvaltningsdomstol.

Beslut av kommunala myndigheter överklagas hos landsförvaltningsdomstol, om inte beslutet enligt rikslag skall överklagas hos någon annan myndighet. I landskapslag kan dock bestämmas att beslut i förvaltningsangelägenheter som har fattats av myndigheter under landskapsregeringen och som inte gäller skatt eller avgift samt beslut av en kommunal myndighet i ärenden som hör till

landskapets behörighet överklagas hos landskapsregeringen i stället för hos landsförvaltningsdomstol.

Besvär över lagligheten av landskapsregeringens beslut anförs hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär över beslut som landskapsstyrelsen fattat i pensionsärenden anförs dock hos försäkringsdomstolen. I landskapsregeringens beslut i utnämningens ärenden får ändring inte ske genom besvär.

Med avvikelse från vad som sägs i 1 och 2 mom. skall besvär över beslut som en landskapsmyndighet har fattat med stöd av en överenskommelseförrättning överklagas hos landsförvaltningsdomstol.

27 §

Rikets lagstiftningsbehörighet

Riket har lagstiftningsbehörighet i fråga om

1) förhållandet till utländska makter med beaktande av bestämmelserna i 9 och 9 a kap.,

18) verkställighet, dock såvitt byggnad, innehav och användning av anläggningar för utvinnande av verkstoff eller hantering eller förvaring av material i anslutning hertill får ske i landskapet endast med landskapsregeringens samtycke,

28) befolkningsskyddet, dock såvitt beslut om förflyttning av i landskapet bosatta personer till en ort utanför landskapet kan fattas endast med landskapsregeringens samtycke,

40) televerksamheten, dock såvitt tillstånd att utöva allmän televerksamhet i landskapet får beviljas av en riksmyndighet endast med landskapsregeringens samtycke,

30 §

Behörighet och förfarande i förvaltningsärenden

Förvaltningen i angelägenheter som faller inom rikets lagstiftningsbehörighet ankommer

pÅ riksmyndigheterna med iakttagande av f^ljande:

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

7) beviljande av tillstÄnd f^r utl%ningar eller utl%dska sammanslutningar att %ga och besitta fast egendom i landskapet eller att idka n%ing d% ankommer pÅ landskapsregeringen, som innan ett sÄdant %ende avg^rs skall inh%nta utlÄtande av beh^rig riksmyndighet,

8) de uppgifter som enligt lagstiftningen om bek%ppande av smittsamma sjukdomar hos m%oniskor och husdjur och lagstiftningen om f^rebyggande av inf^rsel till landet av v%tf^rst^rare samt lagstiftningen om framst%ddning och anv%ddning av gifter ankommer pÅ en riksmyndighet, skall i landskapet sk^tas av landskapsregeringen eller av nÄgon annan i landskapslag best%nd myndighet,

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

10) de uppgifter som i riket ankommer pÅ konsumentklagon%nden handhas i landskapet av en s%skild av landskapsregeringen tillsatt n%nd,

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

12) nya farleder f^r handelsj^farten kan inr%ttas i landskapet endast med landskapsregeringens samtycke med beaktande av vad som best%ns i 62 B,

13) i %enden som g%lder tillstÄnd att med utl%dska fartyg idka handelsj^fart i landskapet eller mellan landskapet och det ^vriga Finland, skall samrÄd %ga rum med landskapsregeringen,

14) vid handl%gningen av frÄgor om fartbegrensningar f^r handelsfartyg i farleder inom landskapet samt i andra frÄgor om sj^trafiken som har s%skild betydelse f^r landskapet, skall riksmyndigheterna samrÄda med landskapsregeringen,

15) frÄgor som g%lder r%tt att idka intern lufttrafik i landskapet ankommer pÅ landskapsregeringen, dock sÄatt utlÄtande av riksmyndigheterna skall inh%ntas,

16) n% en riksmyndighet handl%gger sÄdana frÄgor r^rande lufttrafiken som har s%skild betydelse f^r landskapet, skall samrÄd %ga rum med landskapsregeringen,

17) arkivalier h%r^rande frÄn statsmyndigheter som %verksamma i landskapet fÄr f^ras bort frÄn landskapet endast efter samrÄd med landskapsregeringen,

18) beslut av Finlands Bank som kan v%ttas fÄs s%skild betydelse f^r landskapets n%ingsliv eller syssels%tningen i landskapet skall om m^jligt fattas f^rst efter samrÄd med landskapsregeringen,

19) landskapsregeringen har r%tt att j%nte statsrÄdet vara f^retr%dd vid f^rhandlingar med producenternas centralorganisationer om inkomsten f^r lantbrukare och fiskare och om styrningen av lantbruksproduktionen och fiskerin%ingen,

20) innan beslut fattas om sÄdana %ddringar i importskyddet f^r lantbruks- och fiskeriprodukter som s%skilt kan ber^ra lantbruksproduktionen och fiskerin%ingen i landskapet, skall landskapsregeringen h^ras,

21) utlÄtande av landskapsregeringen skall inh%ntas innan tillstÄnd beviljas till ut^vande av tillstÄndspiktig n%ing, om beviljandet ankommer pÅ en riksmyndighet,

22) innan beslut fattas om indragning av en inr%ning eller ett fast arbetsst%de vid statens lokal^rvaltning i landskapet skall landskapsregeringen h^ras,

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

31 B

Riksmyndigheternas skyldighet att bistå landskapsmyndigheterna

Riksmyndigheterna %skyldiga att inom gr%nserna f^r sin allm%na beh^righet pÄbeg%ran av landskapsregeringen bistÄ landskapsmyndigheterna vid sk^tseln av uppgifter som h^r till sj%vstyrelsen.

32 B

Överenskommelseförfordningar

Genom f^rordning och med landskapsregeringens samtycke kan uppgifter som h^r till riksf^rvaltningen f^r viss tid eller tills vidare ^verf^ras pÅ en landskapsmyndighet eller uppgifter

som h r till landskapsförvaltningen överföras på en riksmyndighet ( verenskommelsef rordning).

                               

33  

Inhämtande av landskapsregeringens utl tande

Innan republikens president, statsr det, ett ministerium eller någon annan myndighet utför dar föreskrifter som uteslutande gäller landskapet eller som annars har s skild betydelse för landskapet, skall landskapsregeringens utl tande i saken inhämtas.

42  

Statsanställdas språkkunskap

Bestämmelser om den språkkunskap som krävs för statsanställda i landskapet utfärdas med landskapsregeringens samtycke genom förordning av statsr det.

                               

51  

Särskilda bidrag

                               

Framst dning om bidrag skall göras av landskapsregeringen senast under året efter det kalenderår till vilket utgifterna h f r sig. f rendet skall om möjligt avgöras inom sex månader efter framst dningen.

56  

 landsdelegationens uppgifter

Delegationen ger på begäran utlåtanden till statsr det och ministerierna samt till landskapsregeringen och domstolar.

                               

9 kap.

Internationella förpliktelser

58  

Förhandlingar om internationella förpliktelser

Landskapsregeringen kan hos behörig myndighet göra framst dning om förhandlingar om fördrag och andra internationella förpliktelser.

Landskapsregeringen skall underrättas om förhandlingar angående fördrag och andra internationella förpliktelser i fråga om angelägenheter som faller inom landskapets behörighet. Gäller s dana förhandlingar angelägenheter som annars kan ha s skild betydelse för landskapet, skall landskapsregeringen underrättas, om detta lämpligen kan ske. Landskapsregeringen skall, om s skilda skäl finns, ges tillförde att delta i förhandlingar som avses h .

59  

Ikraftträdande av internationella förpliktelser

Om ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse som Finland ingår eller förbinder sig till innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt denna lag faller inom landskapets behörighet, träder bestämmelsen i kraft i landskapet endast om lagtinget ger sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sättas i kraft.

St r bestämmelsen i strid med denna lag, träder den i kraft i landskapet endast om lagtinget ger sitt bifall med ett beslut som fattas med minst tvåtredjedelar av de avgivna rösterna och lagen om sättande i kraft av förpliktelser antas av riksdagen i den ordning 95   2 mom. grundlagen anger för lagförslag om sättande i kraft av en internationell förpliktelse som gäller grundlagen. Gäller bestämmelsen endast det språk på vilket landskapsmyndigheterna skall stå i förbindelse med utl tningar eller utl dska myndigheter, behandlas lagförslaget dock i vanlig lagstiftningsordning i riksdagen.

Lagtinget kan bemyndiga landskapsregeringen att ge bifall som avses i 1 mom.

9 a kap.

Ärenden som gäller Europeiska unionen

59 a B

Beredning av nationella ställningstaganden

Landskapsregeringen har rätt att delta i beredningen vid statsrådet av Finlands ställningstaganden till beslut som fattas inom Europeiska unionen, om beslutanderätten annars enligt denna lag skulle höras till landskapets behörighet eller om saken på annat sätt kan ha särskild betydelse för landskapet. För den händelse landskapets och rikets ståndpunkter i frågor som enligt denna lag hör till landskapets behörighet inte kan samordnas, skall landskapets ståndpunkt på begäran av landskapsregeringen delges också Finlands ställningstaganden presenteras i Europeiska unionens institutioner.

Om det beslut som skall fattas inom Europeiska unionen helt eller delvis gäller tillämpning av Europeiska gemenskapens gemensamma politik på land, formulerar landskapsregeringen innehållet i Finlands ställningstagande till den del saken enligt denna lag annars skulle höras till landskapets behörighet.

Landskapsregeringen skall underrättas om beredningen inom Europeiska unionen av de ärenden som avses i 1 mom. Landskapsregeringen skall också på begäran ges tillfälle att delta i Finlands delegations arbete i frågor som enligt denna lag hör till landskapets behörighet bereds inom Europeiska unionen.

59 b B

Genomförande av beslut som har fattats inom Europeiska unionen

När åtgärder vidtas i Finland med anledning av beslut som har fattats inom Europeiska unionen enligt lagstiftningsbehörigheten och behörigheten i förvaltningsärenden fördelad mellan landskapet och riket på det sätt som följer av denna lag.

Landskapsmyndigheterna och riksmyndigheterna skall samråda, om de åtgärder de kommer att vidta beroende av varandra. Om endast en åtgärd kan vidtas i medlemsstaten i ett förvaltningsärende då både landskapet och riket har behörighet enligt denna lag, fattas beslutet om åtgärden av riksmyndigheten. Beslutet skall fattas efter samråd med landskapsmyndigheten så att samförstånd eftersträvas och landskapsmyndighetens ståndpunkter så långt som möjligt blir beaktade. För landskapsmyndigheten och riksmyndigheten inte överens om vilka åtgärder som bör vidtas i en fråga som avses i detta moment, kan en rekommendation till avgörande begäras av landsdelegationen.

För medlemsstaterna enligt gemenskapsrätten i något fall då både landskapet och riket har behörighet utse endast en förvaltningsmyndighet, utser riket denna myndighet. När denna myndighet fattar ett beslut som annars skulle höras till landskapets behörighet, skall beslutet fattas i enlighet med landskapsregeringens ståndpunkt.

Landskapsregeringen har rätt att stå i kontakt med Europeiska gemenskapernas kommission i ärenden som hör till landskapets behörighet och som gäller verkställighet i landskapet av beslut som har fattats inom Europeiska unionen. Landskapsregeringen och statsrådet kommer närmare överens om hur statsrådet skall informeras om sådana kontakter.

59 c B

Ställningstaganden som gäller fördragsbrott

Riksmyndigheterna bereder i samverkan med landskapsregeringen innehållet i Finlands svar på ställningstaganden av Europeiska gemenskapernas kommission angående brister vid fullgörandet av medlemsstatens skyldigheter till den del fullgörandet hör till landskapets behörighet samt Finlands ställningstaganden som i ett sådant ärende framförs vid Europeiska gemenskapernas domstol.

59 d β

Landskapets nationella ansvar

Har Europeiska gemenskapernas domstol d^mt finska staten att betala ett standardbelopp, ett vite eller n^got motsvarande penningbelopp, %o landskapet ansvarigt f^r detta belopp gentemot riket till den del en ^tg^rd eller f^rsummel-se fr^An landskapets sida %o orsak till domen.

f r finska staten utifr^An sitt ansvar som medlemsstat skyldig att betala tillbaka gemenskaps-medel till Europeiska gemenskapen, %o landska-pet ansvarigt f^r beloppet gentemot riket till den del f^rvaltningen eller ^vervakningen av de ^ter-betalade medlen h^rde till landskapet.

f r finska staten skyldig att betala ers^ttning till enskilda f^r en skada som orsakats av att de gemenskapsr^ttsliga f^rpliktelserna i ett %ende inom landskapets beh^righet genomf^rts brist-f^rdigt eller oriktigt, %o landskapet till denna del ansvarigt f^r ers^ttningen gentemot staten.

Riket och landskapet kan j^onka de ansvarsbe-lopp som avses i l^o 3 mom. En tvist om ansva-ret behandlas som f^rvaltningstvistem^Å vid lands f^rvaltningsdomstol enligt vad som f^r-re skrivs i 12 kap. f^rvaltningsprocesslagen (586/1996) och i denna paragraf.

59 e β

Europeiska gemenskapens regionkommitt^

Till en av Finlands representanter i Europeis-ka gemenskapens regionkommitt^E skall f^rsl^Ås en kandidat som landskapsregeringen utser.

60 β

Lagenligheten av landskapsf^rordningar samt beh^righetskonflikter

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó
Uppst^Ar meningsskiljaktighet ang^ende en landskaps- eller riksmyndighets beh^righet att

vidta en viss f^rvaltnings^tg^rd, avg^rs fr^Agan p^Å framst^llning av landskapsregeringen eller riksmyndigheten av h^gsta domstolen, sedan ut-l^Atande har inh^mtats av myndigheten i fr^Åga och landsdelegationen.

60 b β

Tjänste^ttal

Lantr^Adet och ledam^ter av landskapsrege-ringen ^talar f^r tj^nstefel vid bo hovr^tt.

61 β

Statens mark och byggnader

ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó
Om tillhandah^llande av mark enligt 1 mom. och om ^vertagande av mark och annan egen-dom enligt 2 mom. skall respektive ministerium och landskapsregeringen ^verenskomma.

72 β

Hembygdsr^tt

Den som n^o denna lag tr^der i kraft har sitt egentliga bo och hemvist i landskapet har r^tt att p^Å ans^kan hos landskapsregeringen erh^Åla hembygdsr^tt i enlighet med den %dre lagens be-st^mmelser d^rom.
ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó ó

Denna lag tr^der i kraft den 200 . La-gens 25 β 1 mom. om anf^rande av besv^o hos lands f^rvaltningsdomstol ^ver ett beslut av en myndighet under landskapsregeringen till^mpas dock bara p^Å besv^o som anf^rts ^ver beslut som givits efter lagens ikrafttr^dande.

Vad som i andra lagar och f^rordningar s^gs om lands landskapsstyrelse skall efter ikraft-tr^dandet avse lands landskapsregering.

RSv 246/2002 rd — RP 18/2002 rd

Helsingfors den 21 januari 2003
